

Rozhovor

Markéta Hronová

marketa.hronova@economia.cz

Je zhoubné, když děti stojí před gymnáziem, aby je firma naučila vyplnit přijímací test

Původně byla kunratická škola obyčejnou základkou na okraji hlavního města. Od chvíle, kdy do ní nastoupil ředitel Vít Beran, se ale lidé do okolí stěhují kvůli tomu, aby jejich děti mohly právě do této školy chodit. Místní učitelé vyhrávají ankety o nejlepší pedagogy, žáci se učí podle nejnovějších poznatků o efektivní výuce. S blížícími se říjnovými volbami chválí Beran školské body programů obou opozičních koalic, Pirátů a STAN i volebního uskupení Spolu. Souhlasí se zaměřením výuky na dovednosti potřebné pro život i s nutností změnit přijímací zkoušky a maturity. Na druhou stranu se mu nelíbí podpora gymnázií. „Musela by přijímat jiné děti, ne ty, které se našprtají na přijímačky,“ říká ředitel v rozhovoru pro HN.

HN: Opoziční strany mají ve svých programech hodně školských věcí, například: Zajistíme, aby žák uměl porozumět textu nebo kriticky hodnotit informace. Nejsou to ale detaily, které závisí přímo na učitelích?

Tyhle oblasti v naší škole systematicky rozvíjíme, a proto jim budeme fandit. Základ ale není v metodách a formách vedení výuky, je v tom, aby učitel rozuměl dopadu své výuky

~
Ke změně potřebujete motivovaného ředitele, krizového manažera a pedagogického lídra, který si umí získat lidi. Tak to dělají v Británii.

na učení dětí. Kdybychom se v Česku zaměřili jen na to, tak zvedneme kvalitu školství. K tomu potřebujeme nejen finance, ale i pedagogické konzultanty, mentory či supervize. Taková je naše zkušenost.

HN: Jak ale mohou politici zajistit, aby učitel dopad své výuky uviděl?

Nedá se to zajistit, ale dá se to podpořit. Říká se, že starého psa novým kouskům nenaučíš. U učitelů to částečně funguje, ale rozhodně neplatí, že dlouho sloužící učitel je špatný učitel. Mám ve škole několik seniorů a ti jsou tak mladí, že by jim to mnozí třicátníci záviděli.

HN: Jedna z vašich učitelek, Jana Kopecová, dokonce vyhrála první ročník soutěže o nejlepšího učitele Global Teacher Prize.

Ano, Jana je naše mentorka, lídr pedagogického sboru. A máme tady i starší učitelky. Anička Havelková je důchodkyně, ale metá kotrmelce na tělocviku, a když do třídy dostala interaktivní tabuli, tak z ní týden nevytáhla paty, aby se s ní naučila pracovat.

HN: Jak jste učitele přesvědčil, aby se pořád rozvíjeli a uplatňovali nové metody?

Kulturou ve škole. Vše je v tom, že mají svou práci rádi, že jsou pro učení dětí i své vlastní

stále motivovaní. Vy nemůžete nařídít učitel: Rozvíjej se! I to poupátko potřebuje vodu, slunce a zahradníka, který se o něj bude starat. Takže jde o příjemné prostředí, podporu.

HN: Piráti chtějí posilovat výchovnou funkci školy. Je to potřeba?

Škola je umělé prostředí a vy v něm vytváříte model společnosti. To samo o sobě vychovává. Když škola působí dětem příkoří nebo působí příliš autoritativně, tak si dítě takové vzory vezme. Platí ale, že co se dítě nenaučí do šesti let, pozdravit, poděkovat, respektovat druhé, škola spraví už jen obtížně.

HN: Souhlasíte s větší podporou gymnázií, jak ji chce prosazovat koalice Spolu?

Já jsem proti víceletým gymnáziím kvůli jejich výběrovosti. Zároveň tu ale podle mě chy-

bí školy pro talentované děti. Pokud by to měla být gymnázia, nesmělo by jich být tolik. Musela by přijímat jiné děti, ne ty, které se našprtají na přijímačky. My máme ve škole asi třicet dětí v pásmu výrazného populačního nadprůměru. A to jsou děcka, která potřebují zrovna tak individuální podporu jako děti v tom opačném spektru. Často jsou tyto děti sociálně nepřizpůsobivé, introvertní nebo na sebe naopak potřebují strhnout veškerou pozornost – a takové většinou na gymnáziích nechťejí.

HN: Takže přijímačky na víceletá gymnázia by měly být spíše jako IQ testy?

No jasně. Protože dítě třeba nemusí být dobré jazykově, může být výborné na matematiku a jednotné přijímačky by mu na gymnáziu zavřely dveře.

HN: Navíc je prokázáno několika výzkumy, že na jednotné přijímací zkoušky se dá dobře naučit.

To je další katastrofa. Je naprosto patologické, že fronty dětí stojí před gymnáziem, kde si komerční firmy pronajímají prostory, aby ty děti naučily vyplňovat testy.

HN: Piráti a STAN chtějí model přijímacích zkoušek a maturit změnit. Jak byste si změny představoval vy?

Naši pátáci píší takovou „bakalářskou práci“, musí si ji obhájit a prokázat při tom několik různých schopností. Samozřejmě je jednodušší připravit test, který vyhodnotí počítač. Ale v současné chvíli se mi zdá, že zejména u maturit to funguje tak, že jak náročný udělám test, tak dopadnou maturity. Vlastně nevím, co ty testy měří. Líbilo by se mi, kdy-

by součástí přijímacích řízení byla obhajoba portfolia a úlohy, které typologicky odpovídají učebnímu stylu žáka. Podobně organizují přijímací zkoušky na Gymnáziu Na Zatlance. A u maturit by studenti mohli obhajovat své odborné práce.

HN: Politici často říkají, že je třeba zlepšit výuku na druhém stupni základních škol, aby se zájem o víceletá gymnázia snížil. V programu to má i koalice Spolu. Jak to udělat?

Je to spojené s tím dopadem výuky. Když mu budu rozumět, bude výuka kvalitní. My jsme stanovili pro každý ročník hlavního češtináře, matematikáře. Navíc máme díky novému financování škol a podpoře našeho partnera párové učitele na prvním i na druhém stupni. Učení ve dvou není vynikající jen pro individualizaci výuky, ale i pro její pochopení. Učitel se spolu musí dohodnout, musí přemýšlet, jak tu hodinu povedou, kam chtějí dojít, a pak mohou společně hodnotit, co se jim povedlo, co ne a proč.

HN: Takže je potřeba přinést nějaké účinné metody a dát na ně školám peníze?

Řeknu vám to na příkladu ředitele školy. Za co je zodpovědný? Samozřejmě za všechno, ale v současnosti je více tím, kdo řídí a kontroluje, než tím, kdo zejména vytváří podmínky pro učení, podporuje kulturu vzájemného učení. Čili já bych předpokládal, že politici nám budou vytvářet takové podmínky – personální, mzdové –, abychom ze školy mohli vytvořit atraktivní prostředí pro motivované učitele.

HN: Obě koalice hovoří o tom, že zbaví školy papírování a byrokracie. To už jsem od politiků slyšela mokrát, věříte tomu, že se to tentokrát podaří?

A co všechno podle nich do toho papírování patří? Nedovedu si představit, že by si učitel nevedl evidenci dětských výkonů nebo že by si nedělal písemné přípravy. Výkazy o tom, kolik mají jakých dětí, učitele zase tak nezatěžují, ale bylo by dobré, kdybychom ta data pak uměli využít. Ano, pokud chci asistenta pro dítě, musím vyplnit nějaký papír, ale když vyplním, druhý měsíc mi na něj přijdou peníze. Nějak tu svou potřebu sdělit musíte. Kdyby to šlo ještě zjednodušit, bude to prima, ale upřímně v tom zase takový problém nevidím.

HN: Podle dosavadních průzkumů on-line výuka ještě prohloubila rozdíly mezi jednotlivými školami. Jak ty rozdíly zase srovnat?

Jde o to, zajistit, aby všechny školy v jednom regionu byly stejně dobré. Peníze jsou potřebné, ale samy nic nezmění. Ke změně potřebujete motivovaného ředitele, krizového manažera na straně jedné a současně pedagogického lídra, který si umí získat lidi. Tak to dělají například v Británii. Jejich obdoba školní inspekce tam pravidelně provádí audity. Když nevyjdou dobře, přichází tam krizový manažer, připravený ředitel se zkušenostmi, který má školu dostat zase nahoru.

VÍT BERAN (62)

Od února 2007 je ředitelem Základní školy Kunratic, která se jako modelová účastní projektu Pomáháme školám k úspěchu. Je také zařazena v síti „Škola podporující zdraví“ a má titul „Ekoškola“.

Věnuje se vzdělávání pedagogických pracovníků, účastní se tvorby, ověřování a dotváření projektů pro základní školy. Působí jako průvodce v programu Ředitel naživo, věnovaném zdokonalování ředitelů škol. Účastní se diskusí o změnách školství.

Je ženatý, má čtyři děti. Má rád přírodu a turistiku, organizuje lyžařské a vodácké tábory.

Nebát se změny Ředitel Vít Beran na základní škole v pražských Kunraticích podporuje učení dětí i pedagogů. Říká, že pokud má učitel své žáky učit se učit, musí to sám umět. Hodiny plánují učitelé společně, ve třídách se navštěvují a diskutují, jak se hodina povedla. Foto: HN – Honza Mudra